

Lapin liikunta-alan arvoverkosto

28.4.2022

LAPIN LIITTO

Inno4Sports
Interreg Europe

Arvoverkostanalyysin tavoitteena on tunnistaa liikunta-alan
liiketoimintapotentiaali Lapissa.

Arvoketjuanalyysin ja Inno4Sports-hankkeen hyvien käytäntöjen pohjalta
laaditaan yhdessä sidosryhmien kanssa toimenpiteitä liikunta-alan kehittämiseksi.

Liikunta-alan toimijat Lapissa

Koulutusorganisaatiot vahvistavat liikunta-alan osaamista Lapissa. Korkeakoulut ja ammatilliset oppilaitokset vastaavat yritysten työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeisiin sekä tarjoavat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopalveluja.

Kunnat tuottavat alueellaan liikunta- ja hyvinvointipalveluja (esim. liikunnanohjaus ja liikuntaneuvonta) ja ylläpitävät liikuntainfrastruktuuria.

Hyvinvointialue vastaa terveydenhuollon järjestämisestä. Lisäksi liikunnan kentällä toimii monia julkisia organisaatioita ministeriöistä alueellisiin viranomaisiin ja liikelaitoksiin.

Liikunta-ala ei ole selkeästi rajattu toimiala, vaan monet yritykset toimivat eri alojen välimaastossa. Suurin osa lappilaisista liikunta-alalla toimivista yrityksistä on mikroyrityksiä, jotka työllistävät alle 3 henkilöä.

Urheiluseurat toimivat pääasiassa vapaaehtoisvoimin. Lapissa on noin 350 urheiluseuraa, jotka työllistävät yhteensä noin 40-50 päätoimista työntekijää. Aatteellisen toiminnan lisäksi monet urheiluseurat harjoittavat arvonnäkömukaista toimintaa sekä osaakeyhtiömuotoista liiketoimintaa.

Arvoverkosto on toisiinsa kytköksissä olevien osapuolten yhteistyömalli, joka tuottaa arvoa loppuasiakkaalle.

”Arvoverkostoajattelun takana on laajempi kehitys liiketoiminnan verkottuneisuudesta, eli siitä, että ***yritys ei toimi yksin markkinoilla, vaan sen menestys riippuu suuresta määrästä sidosryhmiä***, joihin kuuluvat sen asiakkaat, toimittajat, kumppanit, kilpailijat ja muu toimintaympäristö.”¹

Lähde: Yhdessä kestävä kasvua –ekosysteemiopas,

https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/publications/2020/Yhdessa_kestavaa_kasvua_17022021.pdf

¹Ritala P., Koistinen T. (2009) Terveys ja hyvinvointisektori. Teoksessa Globaalit arvoverkostot. Tekesin katsaus 257/2009.

https://www.businessfinland.fi/globalassets/julkaisut/globalit_arvoverkostot.pdf

Mitä on liikunta-alan liiketoiminta?

Liikunta-ala ei ole selkeästi rajattu toimiala, vaan monet yritykset toimivat eri alojen välimaastossa.

Vuoden 2020 toimipaikkatilaston¹ mukaan Lapissa oli 474 toimipaikkaa liikunta-alalla ja ala työllisti noin 1400 henkilöä. Alan yhteenlaskettu liikevaihto oli 195 miljoonaa euroa. Tästä laskelmasta puuttuu kuitenkin paljon toimipaikkatilaston ja ns. perinteisten liikunta-alan yritysten ulkopuolelle jääviä yrityksiä.

Seuraavalla sivulla on hahmotus liikunta-alan arvoverkostosta Lapissa. Kuvan tarkoitus on kuvata liikunta-alan moninaisuutta ja eri alojen ja toimintojen kytköksiä toisiinsa. Segmentit eivät ole selkeästi rajattu, vaan limittyvät toisiinsa. Yksittäinen yritys voi toimia yhtäaikaaisesti useassa liikunta-alan segmentissä.

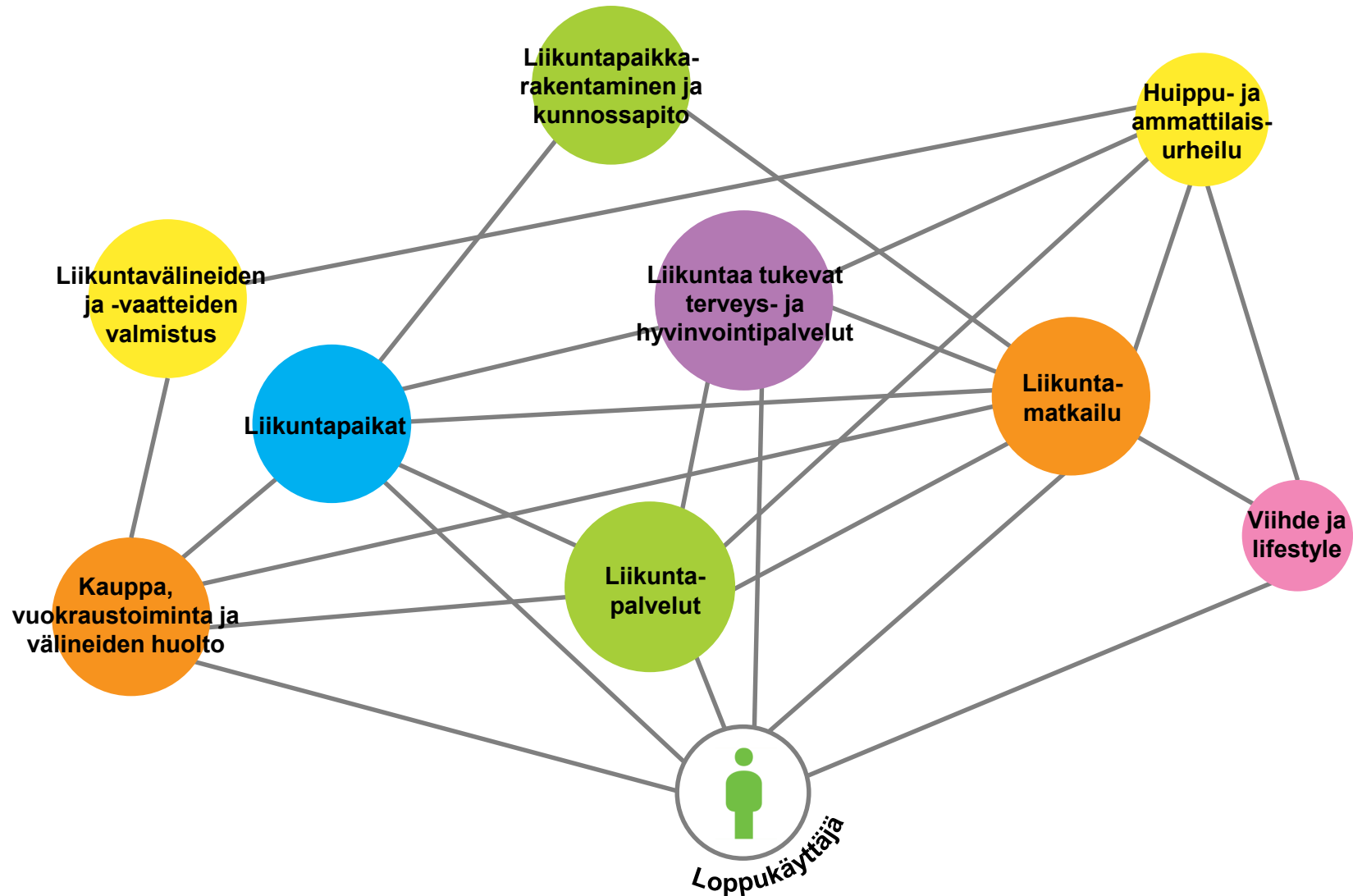

Kuva: Mitä on liikunta-alan yrittäjyys?

¹Ks. liite s. 32

Kuva: Liikunta-alan yrittäjyyden kehittämisstrategia 2020. Diges ry.

Lappilainen liikunnan arvoverkosto

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen ja liikunta-alan ytimessä on asiakkaan liikuttaminen eli valmennus ja ohjaus eri lajeissa.

Merkittäviä palveluntuottajia ovat kuntosalit ja kuntokeskukset. Lisäksi alalla on paljon pieniä yrityksiä ja toiminimellä tai kevytyrittäjinä toimivia liikunnanohjaajia, valmentajia ja personal trainereita. Palveluja tarjotaan enenevässä määrin myös erilaisina verkkovalmennuksina, jolloin palveluntarjoajan maantieteellinen sijainti menettää merkitystään.

Liikuntapalveluihin voi laskea myös erilaiset digitaaliset palvelut, jotka tarjoavat käyttäjälle dataa, analyyseja ja ohjeita esimerkiksi urheilukellon keräämien tietojen perusteella. Datan ja teknologian hyödyntämisessä osana liikuntapalveluja on hyödyntämätöntä potentiaalia ja kasvun mahdollisuuksia. (ks. esim. Inno4Sports hyvät käytännöt). Haasteena uusien teknologioiden käyttöönotossa on liikunta-alan yritysten pieni koko ja pienet kehittämisresurssit sekä teknologisten investointien hinta.

Liikuntapalvelut ovat olleet pitkään kasvussa. Lapissa urheilu- ja liikuntakoulutuksen toimiala lähes kolminkertaistui vuosien 2010–2019 välillä. Taloustutkimuksen vuonna 2017 tekemän kyselyn mukaan yksi kolmasosa 15–79-vuotiaista suomalaisista oli kiinnostunut hankkimaan itselleen personal trainer -palveluja. Viimevuosina liikuntapalvelujen kentästä ovat kiinnostuneet myös muunlaiset toimijat kuten lääkärikeskukset, vakuutusyhtiöt ja urheiluvälineliikkeet.

Lähteet: Koivisto, N. 2010. Liikunta-alan yrittäjyyden kehittämisstrategia 2020. Diges ry; <https://www.epressi.com/tiedotteet/terveys/personal-training-palveluille-on-nyt-kysyntaa-enemman-kuin-koskaan.html>

Kurssit
Kuntosali
Valmentaja
Liikuntapalvelut
Personal trainer
Liikunnanohjaus
Liikunnan opetus

Esimerkkejä:

- Liikuntakeskus HyväFiilis
- Levi Wellness Club
- Rovaniemi Running Tours Oy
- Santasport

Liikuntapaikat ja -reitit

Liikuntapaikkoihin ja reitteihin kuuluvat paikat, joihin asiakas voi mennä omatoimisesti tai ohjattuna harrastamaan liikuntaa. Liikuntapaikat ja -reitit ovat paitsi palveluja itsessään, myös tärkeitä mahdollistajia muille liikunta-alan toiminnoille.

Lapissa kuntokeskusten liikevaihto on kolminkertaistunut vuosina 2008-2020. Kansallisella tasolla tarkasteltuna kuntosalimarkkina on ahdas ja alaa hallitsevat isot ketjut, erityisesti kaupungeissa. Pienissä kunnissa kasvua rajoittaa potentiaalisen asiakaskunnan pienuus. Kilpailussa suuria toimijoita vastaan pienillä yrityksillä on parhaat mahdollisuudet pärjätä erikoistumalla. Kuntosalimarkkinoiden kaltaista kehitystä on myös sisäleikkipuistoissa, kasvu on ollut suurta, mutta kilpailu on kovaa ja alalla dominoivat suuret ketjut.

Kunnat ja yhdistykset ylläpitävät paljon liikuntapaikkoja ja -reittejä, mutta alalla toimii paljon myös yksityisiä toimijoita, erityisesti eri lajeille suunnatuissa liikuntapaikoissa (esim. tennishallit, golfkentät, padel-kentät). Hiihtokeskukset houkuttelevat matkailijoita kaukaa ja niiden ympärille on keskittynyt isoja matkailukeskuksia. Ulkoilureiteillä (esim. hiihtoladut, maastopyöräreitit, ensilumenladut) on iso merkitys paitsi paikallisille liikkujille, mutta myös matkailun näkökulmasta.

Teknologia lisääntyy myös liikuntapaikoissa. Esimerkiksi pelillisten elementtien lisääntymisenä (exergaming) ja suorituksen mittaamisessa ja analysoinnissa erilaisten sensorien ja kameroiden avulla.

Koronarajoitukset osuivat liikuntapaikkoihin voimakkaasti. Sanotaan, että alalla on patoutunutta kysyntää. Fyysiset liikuntapaikat mahdollistavat harrastamisen lisäksi yhteisöllisyyden ja sosiaaliset kohtaamiset. Deloitteen selvityksen mukaan koko Euroopassa kuntokeskusten jäsenmäärä laski 15,4% ja yritysten tulot laskivat 32,9% vuoden 2020 aikana. Kuntokeskuksen määrä väheni vain 1,4% johtuen hallitusten taloudellisesta tuesta yrityksille. Lapissa urheilulaitosten liikevaihto laski vuonna 2020 38% edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntosalien liikevaihto kasvoi 10% samana ajanjaksona.

Lähteet: <https://www.proquest.com/docview/2559436825?accountid=11989>;
<https://www.epressi.com/tiedotteet/terveys/koronapandemian-paatokset-ovat-iskeneet-kovaa-kunto-ja-liikuntakeskusyritysten-liiketoimintaedellytyksiin-vaikutukset-kansanterveyteen-tulevat-nakymaan-pitkaan.html>, Tilastokeskus 2020.

Esimerkkejä:

- Santasport
- Lappi Areena
- Duudsonit Activity Park
- RolloHalli
- Väki Kiipeily- ja joogakeskus
- Lapin Ratsastuskeskus Oy
- Rovatennis Oy
- Santa Claus Golf Oy
- Ylläs Bike Park

Liikuntaa tukevat terveys- ja hyvinvointipalvelut

Liikuntaa tukevia terveys- ja hyvinvointipalveluja tarjoavat esimerkiksi lääkärikeskukset, fysikaaliset hoitolaitokset, urheiluopistot ja kuntokeskukset. Alalla toimii paljon pieniä yrityksiä ja yksinyrittäjiä, kuten fysioterapeutteja ja hierojia.

Myös erilaiset wellness-palvelut voidaan laskea hyvinvointi- ja terveyspalveluihin. Niitä tarjoavat myös matkailualan toimijat. Hyvinvointimatkailu on yksi nopeinten kasvavista matkailun aloista.

Asiakaskunta voi vaihdella liikunta- ja tukielinsairauksiin apua hakevista tai elämäntapamuutosta havittelevista suoritustaan parantaviin huippu-urheilijoihin. Tässä tarkastelussa, erona liikuntapalveluihin, terveys- ja hyvinvointipalveluissa asiakas on usein passiivisessa roolissa.

Erilaiset mittaukset ja data ovat isossa roolissa myös terveys- ja hyvinvointipalveluissa.

Hyvinvointimatkailu
Kuntoutus
Mittaus Ravintoneuvonta
Fysioterapia Testaus
Urheilulääkäri
**Liikuntaa tukevat
terveys- ja hyvinvointipalvelut**
Hieronta
Wellness
Työhyvinvointi

Esimerkkejä:

- Lapin Liikuntaklinikka
- Comeback center
- Amandan Oy
- Arctic PowerRelax
- Harriniva Arctic Sauna World

Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnossapito

Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnossapito ovat tärkeä osa Lapin liikunta-alan ekosysteemiä. Laadukkaat liikunta- ja ulkoiluapaikat vaativat myös laadukkaan kunnossapidon.

Liikuntapaikkarakentaminen ulottuu liikuntapaikkojen suunnittelusta rakentamiseen ja ylläpitoon. Toimijatasolla alan toimijat vaihtelevat suunnitteluyrityksistä, rakennuttajiin, urakoitsijoihin, maansiirtoyrityksiin sekä kiinteistöhuoltoon. Toimijoita on kansainvälisistä konserneista pieniin paikallisiin yrityksiin.

Ulkoilureittien suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa tekevät monenlaiset yritykset ja yhdistykset. Myös matkailuyritykset saattavat ylläpitää ja kehittää reittejä omiin tarpeisiinsa. Lumiolosuhteet ovat tärkeässä roolissa talviurheilussa ja matkailussa. Hiihtokeskukset rakentavat ja ylläpitävät laskettelurinteitä ja snowparkeja, ja hiihtolatuja ja muita lumireittejä ylläpitävät kunnat, yhdistykset ja yksityiset urakoitsijat.

Liikuntapaikkarakentamisessa ja kunnossapidossa on myös huomioitava kestävyysnäkökulma esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ulkoilureiteissä ja energiatehokkuuden ja kauden pituuden huomioiminen lumirakentamisessa. Myös lisääntyvä teknologian upotus erilaisiin tiloihin ja reitteihin vaatii osaamista myös rakentajilta.

Lapissa hiihtolatujen kunnossapitoon käytetään vuosittain arviolta reilu 3 miljoonaa euroa. Ylläpidon kustantavat pääasiassa kunnat, mutta esimerkiksi Ylläksellä ja Saariselällä hiihtolatujen kunnossapito kustannetaan suurimmaksi osaksi yksityisin varoin. Latuja huolletaan kuntien omana työnä, vapaaehtoisvoimin sekä erillisten latu-urakoitsijoiden voimin.

Latu-urakointi
Reittien suunnittelu
Kunnossapito
Suunnittelu
**Liikuntapaikkarakentaminen
ja kunnossapito**
Rakentaminen
Kiinteistöhuolto
Liikuntapaikkojen suunnittelu

Esimerkkejä:

- Tunturi-Lapin reitit Oy
- Saariselän latu ja huolto
- Levi Ski Resort Oy
- Rovaniemen latu ja reitti
- Lappset Oy
- Arctic Playground Solutions Oy
- Routamap Oy
- RollOutdoors

Liikuntamatkailu

Liikunta- ja urheilumatkailu ovat yksi matkailun nopeimmin kasvavista sektoreista. Liikunta voi olla koko matkan tarkoitus (esim. hiihtoloma, pyöräilymatkailu) tai liikunta-aktiviteetit voivat olla osa matkaa. Liikuntamatkailu voi olla myös osallistumista tapahtumaan tai kilpailuun joko osallistujana tai seuraajana.

Kasvupotentiaalia alalla on harrastajille suunnatuissa urheilutapahtumissa, jotka houkuttelevat osallistujia kaukaakin. Niche-urheilutapahtumat (esim. hiihtosuunnistus, ultrajuoksu, swimrun) tarjoavat mahdollisuuksia myös perinteisten urheilu- ja matkailukeskusten ulkopuolella.

Liikuntamatkailu linkittyy myös huippu-urheiluun. Suuret urheilukilpailut houkuttelevat näkyvät myös matkailutuloina. Yhdeksi urheilumatkailun muodoksi voidaan laskea myös urheilijoiden harjoitusleirit.

Liikuntamatkailun edellytyksenä on toimiva matkailuekosysteemi ja matkailupalvelut (esim. majoitus, ravintolat, kuljetus), joita voidaan myös räätälöidä eri liikuntalajien harrastajille sopiviksi (esim. Tervetuloa pyöräilijä –tunnus).

Urheilutapahtumat
Harjoitusleirit
Luontoaktiviteetit Purjehdus
Opaspalvelut Vaellus
Liikuntamatkailu
Hiihtokeskukset
Hiihto Ohjelmapalvelut
Pyöräilymatkailu Ulkoilu Kalastus
Hyvinvointimatkailu
Vapaalasku

Esimerkkejä:

- Bliss Adventure
- Sisu Outdoor
- Kotatieva
- Lapin Safarit
- Saariselkä Ski & Sport Resort Oy

Huippu- ja ammattilaisurheilu

Huippu- ja ammattilaisurheiluun lasketaan paitsi yksittäiset urheilijat ja joukkueet myös ammattilaisurheilijoille suunnatut liikunta- ja hyvinvointi palvelut kuten valmennus eri muodoissaan.

Ammattilaisurheilu linkittyy vahvasti viihteeseen ja lifestyleen ja urheilutapahtumiin. Ammattilaistason urheilukilpailut tuovat Lappiin lajinsa huippuja, houkuttelevat katsojia paikan päälle läheltä ja kaukaa ja tuovat näkyvyyttä Lapille.

Ammattilaisurheilijoita tulee myös muualta maailmasta Lappiin harjoitusolosuhteiden perässä.

Vaikuttajamarkkinointi
Ammattilaisurheilu
Huippu-urheilu
Valmennus
Asiantuntijat Joukkueet
Kilpailut Urheilijat
Sponsorointi
Harjoitusleirit

Esimerkkejä:

- Roki Hockey
- Levi Maailman cup
- Comeback center
- Santasport

Viihde ja lifestyle

Liikunta-alan viihde ja lifestyle perustuu intohimoisiin lajien harrastajiin ja fanikulttuuriin. Tuotteet voivat olla hyvinkin moninaisia kuten vaatteita, välineitä, elokuvia, sovelluksia, pelejä tai tapahtumia.

Viihde ja lifestyle -alalla on tyypillistä, että yrityksen perustajat ovat intohimoisia lajin harrastajia. Lapissa esimerkiksi vapaalaskukulttuuri ja laskuelokuvat ovat synnyttäneet luovien alojen yrityksiä kuten Kota Collective ja Flatlight Creative House.

Liikuntatapahtumien lisäksi Lapissa järjestetään lifestyletapahtumia kuten Arctic Weekend, Kelekkamessut ja Erämessut.

Lähteet: TEM 2014, Liikuntaliiketoiminnan ekosysteemin muutokset, TEM raportteja 20/2014

Esimerkkejä:

- Arctic Weekend & Anttisworld Oy
- Sportapost Oy
- Overpower Oy
- Meri Turunen
- Kota Collective
- Flatlight Creative House

Urheiluvälineiden kauppa, vuokraus ja huolto

Urheiluvälinekauppa ja vuokraus oli Lapissa vuonna 2020 liikevaihdoltaan yhteensä noin 37,8 miljoonaa euroa. Valtakunnallisesti urheiluvälinekauppa on kasvanut myös korona-aikana.

Urheiluvälinekauppaa hallitsee isot kansalliset ja kansainväliset ketjut. Pienet yritykset voivat pärjätä kilpailussa erikoistumalla, Lapissa tätä haastaa kuitenkin potentiaalisen asiakasryhmän koko. Myös verkkokauppa haastaa kivijalkamyymälöitä.

Vuokraustoimintaa harjoittavat monet matkailualan yritykset, kuten ohjelmalveluyritykset ja hiihtokeskukset. Lisäksi osa urheiluvälineliikkeistä tarjoaa myös vuokraustoimintaa.

Urheiluvälineiden huoltoa tarjotaan usein urheiluvälinekaupan tai vuokrauspalvelujen yhteydessä. Lisäksi on puhtaasti huoltoon ja korjaukseen keskittyneitä yrityksiä kuten pyörähuoltamot sekä veneisiin ja moottoriurheiluun keskittyneitä huoltamoja. Huoltopalveluja voidaan tarjota myös sivutoimisesti.

Korjausompelu
Huolto- ja korjauspalvelut
Urheiluvälineiden myynti
Huoltopalvelut
Kauppa
Vuokraus
Urheiluvaatteiden myynti
Välineiden vuokraus
Käytettyjen välineiden myynti
Veneiden huolto

Esimerkkejä:

- Äkäslompolo Sport Shop
- Urheiluhullu Oy
- Martin Pyöräkorjaamo
- Kemin Pyörä ja varaosa
- Ollin Erä ja Kalastus

Liikuntavälineiden valmistus

Liikevaihdon määrällä tarkasteltuna liikuntavälineiden valmistus on merkittävää, mutta alalla toimii vain muutamia yrityksiä. Liikevaihtoa nostavat maailmanlaajuisesti tunnetut Lappset ja moottorikelkkoja ja mönkijöitä urheilu- ja hyötykäyttöön valmistava BRP Finland. Lisäksi alalla toimii yksittäisiä pieniä yrityksiä.

Kylmäsumusuihku
Ulkokuntosali
Moottorikelkka
Leikkipuisto
Välineiden valmistus
Lumisurffilauta
Veneet Mönkijä
Ajosimulaattori
Ohjelmistokehitys

Esimerkkejä:

- Lappset Oy
- BRP Finland Oy
- Treeform Oy / Ilahu Boards
- Tenon vene
- Overpower Oy

Kehittämissuhteet

Liikunnan uudet palveluinnovaatiot

- Uudet palveluinnovaatiot ja palvelukonseptit liikuntapalvelujen suuremman arvon tuottamiseksi.
- Uusien asiakkaiden ja erityisesti liian vähän liikkuvien houkuttelevuus liikuntapalvelujen käyttäjiksi personoitujen palvelujen avulla.
- Datan ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen osana palvelua mm. liikunta- ja hyvinvointipalveluiden personoimiseksi, asiakkaan motivoimiseksi (esim. pelilliset elementit, palkitseminen), tavoitteiden seuraamiseksi ja vammojen ennaltaehkäisemiseksi.
- Yritysten osaamisen vahvistaminen datan ja digitalisaation hyödyntämisessä ja asiakaslähtöisessä kehittämisessä.

Lappi liikuntamatkailukohteena

- Keskeisten lajien tunnistaminen ja laadukkaiden palvelupolkujen ja –pakettien kehittäminen valittujen lajien ympärille.
- Lapin kehittäminen kansainvälisesti houkuttelevaksi liikuntamatkailukohteeksi.
- Digitaalisuuden ja teknologian hyödyntäminen asiakkaan kokemuksen parantamisessa.
- Kestävien ratkaisujen käyttöönotto liikuntamatkailun negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi.

Urheilutapahtumista uutta nostetta

- Yhteistyö houkuttelevien ja kansainvälisesti tunnettujen urheilutapahtumien kehittämiseksi.
- Urheilutapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten kasvattaminen vahvan alueellisen yhteistyön kautta. Esim. lisäpalvelut tapahtuman ympärille ja osallistujien viiptymän pidentäminen kiinnostavilla matkailutuotteilla.

SWOT

Vahvuudet

- Luonnonolosuhteet
- Matkailun palveluekosysteemi
- Laadukas liikunnan ja urheilun koulutus ja tutkimus
- Huippu-urheilun harjoittelu ja kilpailuolosuhteet
- Lapin urheiluopisto
- Talviurheiluolosuhteet
- Liikuntakulttuuri ja seurakulttuuri
- Yhteistyön sujuvuus

Heikkoudet

- Yritysten pieni koko ja pienet kehittämisresurssit
- Osaamisen puute liittyen markkinointiin ja digitaalisiin työkaluihin
- Saavutettavuuden haasteet (ml. urheiluvälineiden kuljetus julkisessa liikenteessä)
- Liikuntamatkailu alihyödynnetty markkinoinnissa
- Seuratoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan väheneminen
- Datan saatavuus

Mahdollisuudet

- Digitaalisuus liikuntapalveluissa
- Datatalous
- Liikuntamatkailu
- Urheilutapahtumien hyödyntäminen osana matkailua
- Silver economy (liikuntapalvelujen ja hyvinvointimatkailun tuottaminen eläkeikäisille)
- Lumettoman ajan liikuntamatkailu
- Lisäpalvelujen kehittäminen liikuntamatkailun ympärille
- Niche-urheilulajit ja tapahtumat

Uhat

- Globaalin talouden ja politiikan negatiiviset muutokset
- Pandemian aiheuttamat rajoitukset
- Ilmastonmuutoksen negatiiviset vaikutukset
- Lumettoman ajan piteneminen
- Epäonnistuminen maankäytön yhteensovittamisessa
- Voimakkaan matkailun kasvun haitat (sosiaalinen toimilupa, luonnon monimuotoisuuden väheneminen)
- Vaikeuksien pitkittyminen toimitusketjuissa
- Tietoturvaloukkaukset ja kyberhyökkäykset

Liitteet

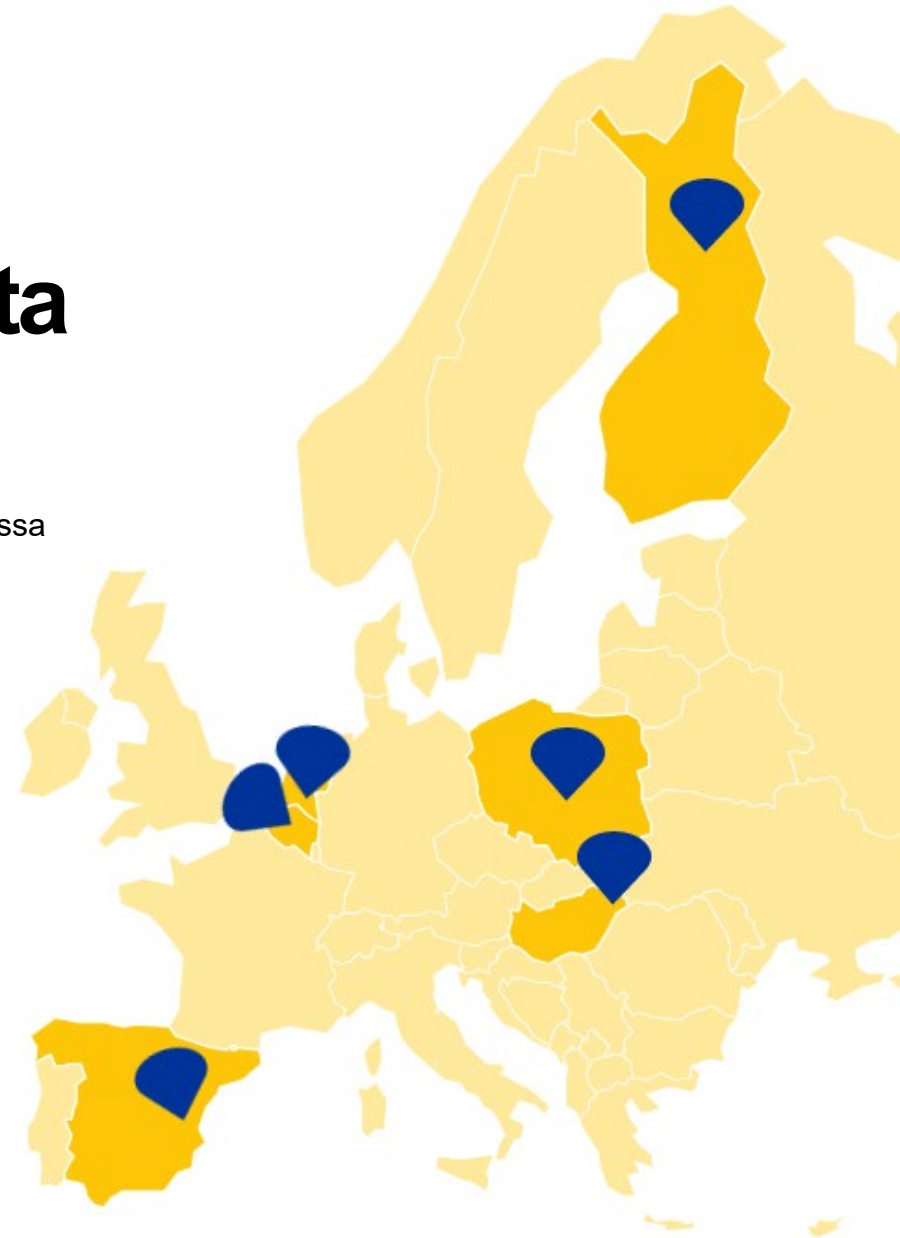
Hyviä käytäntöjä Inno4Sports-kumppaneilta

Inno4Sports-hankkeessa edistetään liikunta-alan kehittymistä ja kasvua parantamalla liikunta-alojen yhteyttä alueellisiin kehitysohjelmiin. Hankkeessa on mukana viisi eurooppalaista aluetta:

- Etelä-Alankomaat, Alankomaat
- Valencia, Espanja
- Lodz, Puola
- Hajdu Bihar, Unkari
- Lappi, Suomi
- European Platform for Sport Innovation, Belgia (asiantuntijakumppani)

interregeurope.eu/inno4sports

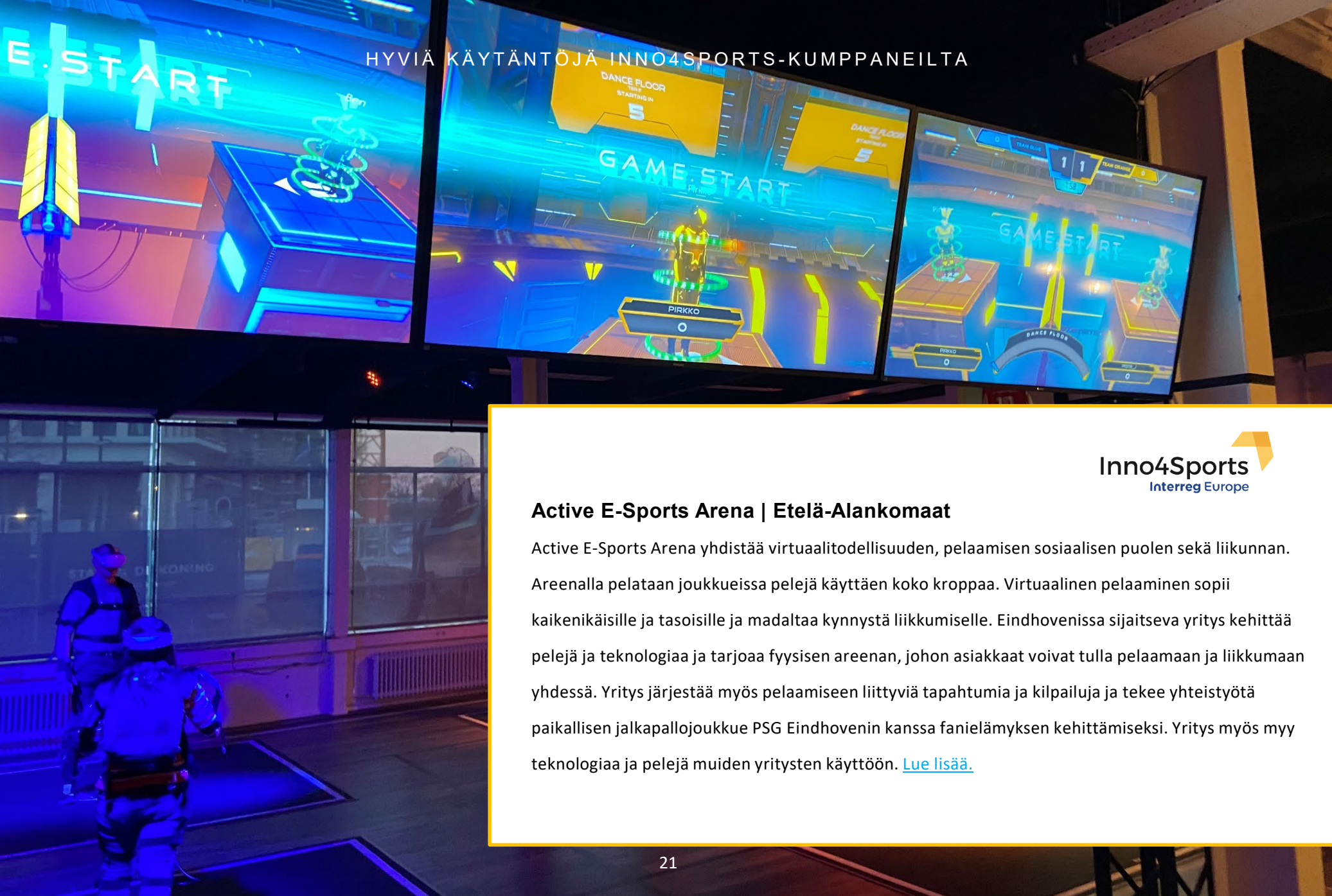
Hybridi liikuntapalvelut | Valencia

Valencialainen biomekaniikan instituutti toteuttaa kahta hanketta, joiden tavoitteena on auttaa liikunta-alan toimijoita kehittämään hybridipalveluita. Tämä sisältää digitaaliset työkalut datan keräämiseen, big dataan ja tekoälyn käyttämiseen. Hankkeisiin osallistui urheiluseuroja, urheilukeskuksia ja tapahtumajärjestäjiä, yrityksiä ja julkisia organisaatioita. Projektit noudattavat innovaatio 4.0. lähestymistapaa: käyttäjakeskeistä, datalähtöistä ja ketterää (agile). Yhdessä alan toimijoiden kanssa hankkeessa tarkasteltiin mm. kuinka kehitetään liikuntapalvelujen minimum viable product (pienin toimiva tuote) ja miten niitä voidaan pilotoida ja testata ketterästi. [Lue lisää.](#)

ExerKit | Valencia

Exerkit-projektissa kehitetään teknologiaa, jolla kuntosalilaitteita yhdistetään virtuaalitodellisuuteen harjoittelun pelillistämiseksi (exergaming). ExcerKit sisältää näyttölaitteen sekä irrotettavia ja helposti asennettavia antureita, jotka mahdollistavat minkä tahansa kuntosalin laitteen yhdistämisen virtuaalitodellisuuteen.

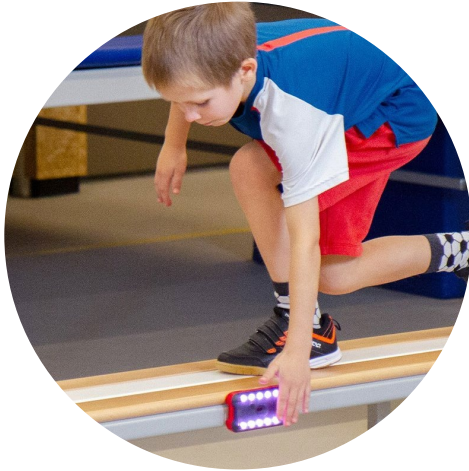

Active E-Sports Arena | Etelä-Alankomaat

Active E-Sports Arena yhdistää virtuaalitodellisuuden, pelaamisen sosiaalisen puolen sekä liikunnan. Areenalla pelataan joukkueissa pelejä käyttäen koko kroppaa. Virtuaalinen pelaaminen sopii kaikenikäisille ja tasoille ja madaltaa kynnystä liikkumiselle. Eindhovenissa sijaitseva yritys kehittää pelejä ja teknologiaa ja tarjoaa fyysisen areenan, johon asiakkaat voivat tulla pelaamaan ja liikkumaan yhdessä. Yritys järjestää myös pelaamiseen liittyviä tapahtumia ja kilpailuja ja tekee yhteistyötä paikallisen jalkapallojoukkue PSG Eindhovenin kanssa fanielämyksen kehittämiseksi. Yritys myös myy teknologiaa ja pelejä muiden yritysten käyttöön. [Lue lisää.](#)

Embedded Fitness B.V. | Etelä-Alankomaat

Embedded Fitness on esimerkki yrityksestä, joka joutui miettimään liiketoimintamallinsa uusiksi korona-aikana. Yritys kehittää pelejä ja teknologiaa, jotka yhdistävät pelin ja liikunnan (exergaming). Aikaisemmin yritys on vuokrannut kehittämäänsä teknologiaa muille yrityksille, kuten sisäleikkipuistoille, mutta julkisten tilojen sulkeuduttua yritys alkoi kehittää teknologiaa suoraan kuluttajille sekä ulkotiloihin. [Lue lisää.](#)

SmartClips on led-valoilla ja magneeteilla varustettu laite, joka reagoi liikkeeseen. SmartClipsien ja niihin yhdistetyn ohjelman avulla käyttäjä voi luoda oman harjoitusohjelmansa ja pelejä kehittääkseen esimerkiksi koordinaatiota, voimaa ja nopeutta.

Kuvat: Embedded Fitness, <https://embeddedfitness.nl/>

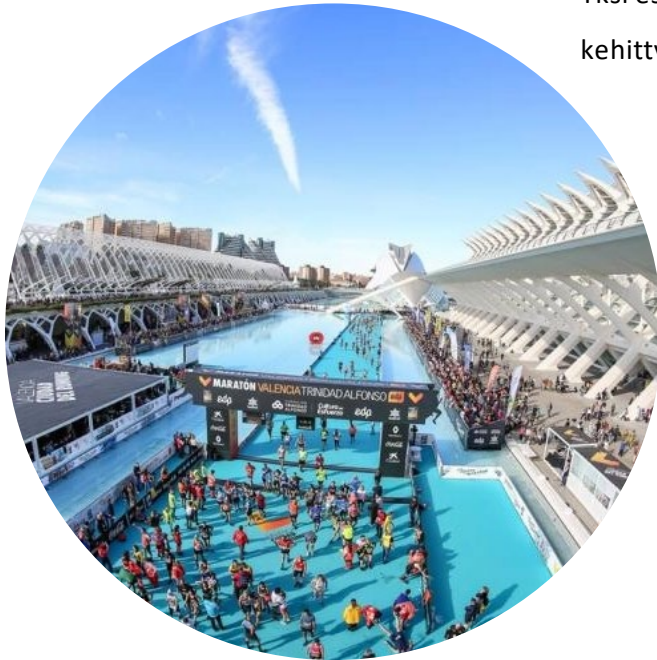

SmartMove on ulos sijoitettava laite, johon ulkoilijat voivat yhdistää älylaitteensa. Älylaite reagoi, kun ulkoilija ohittaa SmartMove-laitteita reitillä. Teknologia mahdollistaa älykkäiden liikuntareittien kehittämisen ja pelillistämisen. Alankomaissa reittiä on pilotoitu Bredan kunnassa.

Urheilutapahtumien vaikutus kansainväliseen matkailuun | Valencia

Valenciassa on tunnustettu kansainvälisten urheilutapahtumien vetovoimavaikutus ja nostettu urheilumatkailu yhdeksi aluestrategian kärjistä. Valencian alue järjestää vuosittain urheilu-, ja matkailutoimijoille suunnatun rahoitushaun, jonka tavoitteena on kannustaa laadukkaan urheilu- ja kulttuuritoiminnan kehittämistä alueella, ja siten tukea kansainvälisten matkailuvirtojen syntymistä.

Yksi esimerkki rahoituksen saaneista on Penyagolosa Trails -ultrajuoksutapahtuma, joka on kehittynyt amatööritapahtumasta kansainvälisen tason kilpailuksi.¹ [Lue lisää.](#)

Valencia maraton on yksi alueen tunnetuimmista urheilutapahtumista. Vuonna 2018 yhtä tapahtuman järjestelyä kohti käytetty euro tuotti 3,7 euroa matkailutulona. Maratonin kokonaistaloudellinen vaikutus Valencian talouteen oli 13,2 miljoonaa euroa tuloina mitattuna ja se loi 429 kokopäiväistä työpaikkaa. Eniten kilpailun osallistujat kuluttivat majoitus- ja ravintolapalveluihin.²

Lähde: ¹[Support to sport events with international tourism impact by the Valencia Regional Government](#), ²[The 2018 Valencia Marathon generated over 186,000 overnight stays and tourist spending of €17.7 million in the city](#), Kuva: Visit Valencia.

70% lappilaisista liikkuu liian vähän

43% 4.-5. luokan oppilaista, **25%** yläasteikäisistä ja vain noin **14%** toisen asteen opiskelijoista liikkuu suositellun tunnin päivässä.

58% työkäisistä lappilaisista liikkuu suosituksia vähemmän.

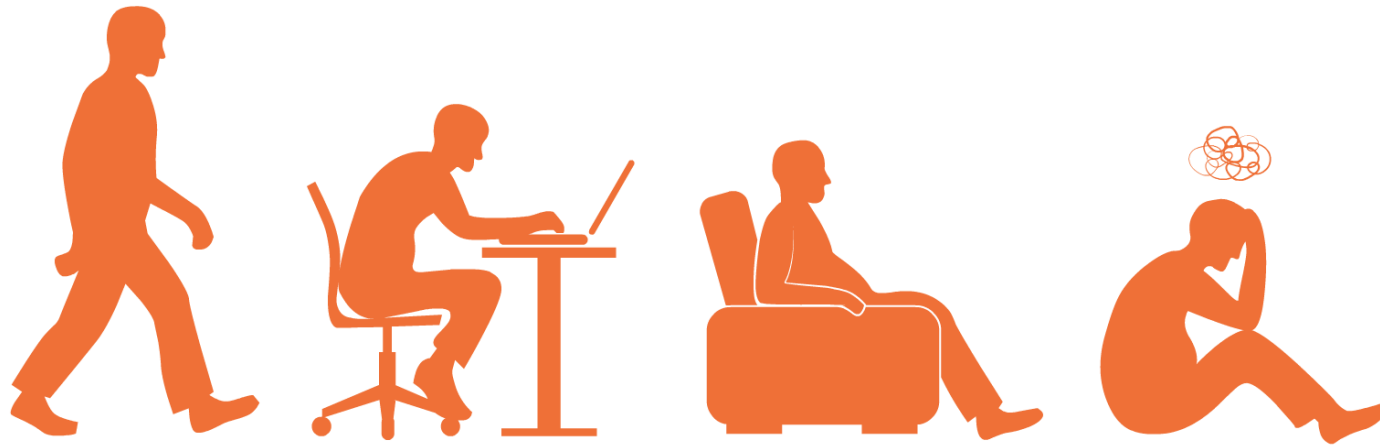
Eläkeikäisistä 65-vuotta täyttäneistä **60%** ja 75-vuotta täyttäneistä **67%** liikkuu liian vähän.

Liikkumattomuus on globaali ongelma

Liikkumattomuus aiheuttaa fyysisiä ja psyykkisiä sairauksia ja jopa ennenaikaisia kuolemia. Liikkumattomuus näkyy korkeina kustannuksina terveydenhuollossa ja heikompana tuottavuutena.

Lapissa liikkumattomuuden yhteiskunnalliset kustannukset ovat vuosittain arviolta 102–239 miljoonaa euroa.¹

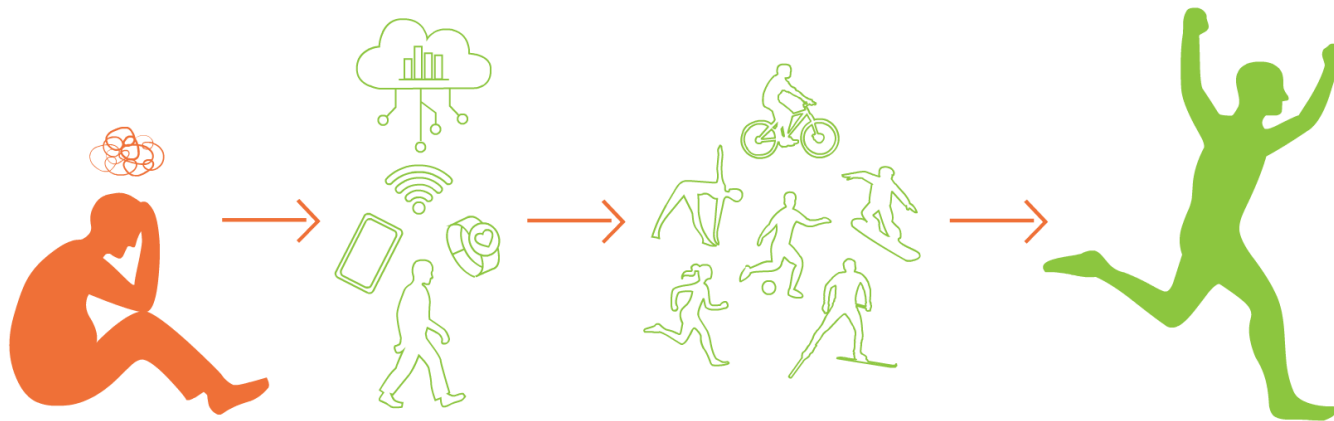

¹Lähde: Olympiakomitea

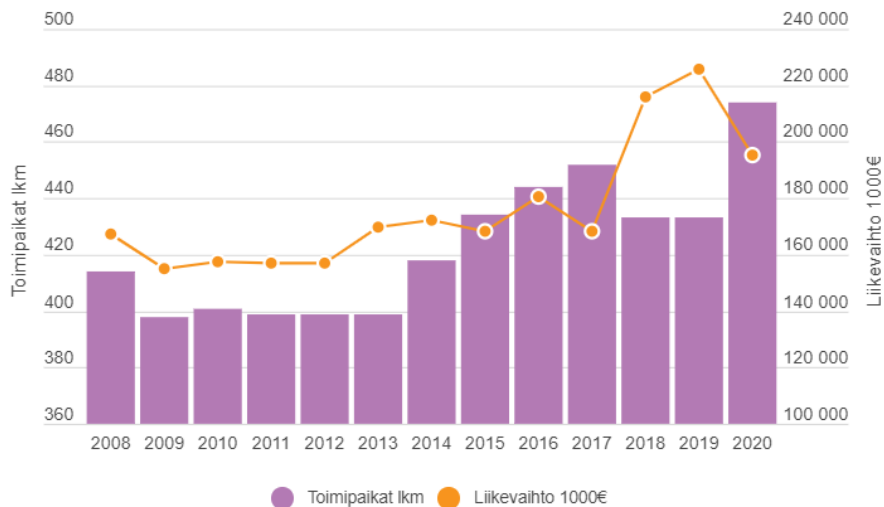
Liikkumattomuus voidaan ratkaista

Liikkumattomuus vaatii toimia, mutta tarjoaa samalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Etenkin teknologia ja data tarjoavat uusia keinoja kannustaa ihmisiä ottamaan liikunnan osaksi arkea ja edistämään terveyttään.

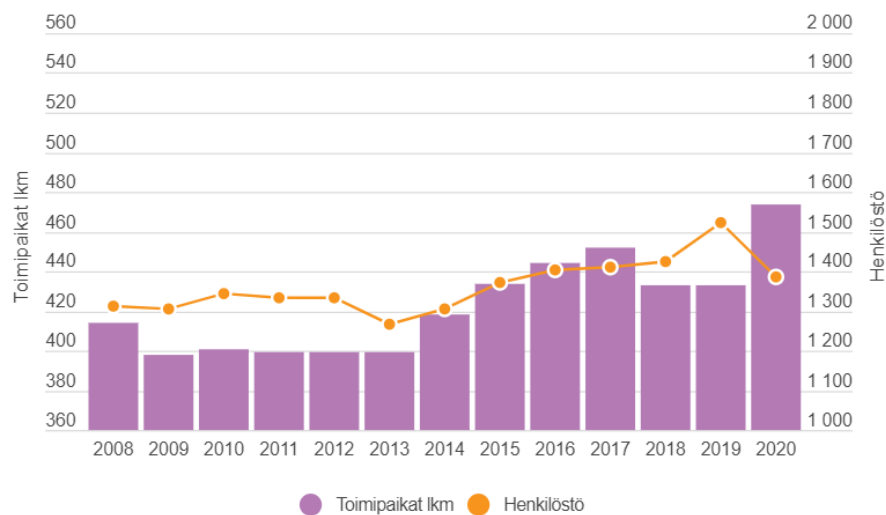
Mikäli edes viisi prosenttia liian vähän liikkuvista kuntalaisista saadaan liikkumaan suositusten mukaisesti, tuo se kunnalle satojen tuhansien eurojen säästöt.

Liikunta-alan liikevaihdon kehitys Lapissa 2008-2020

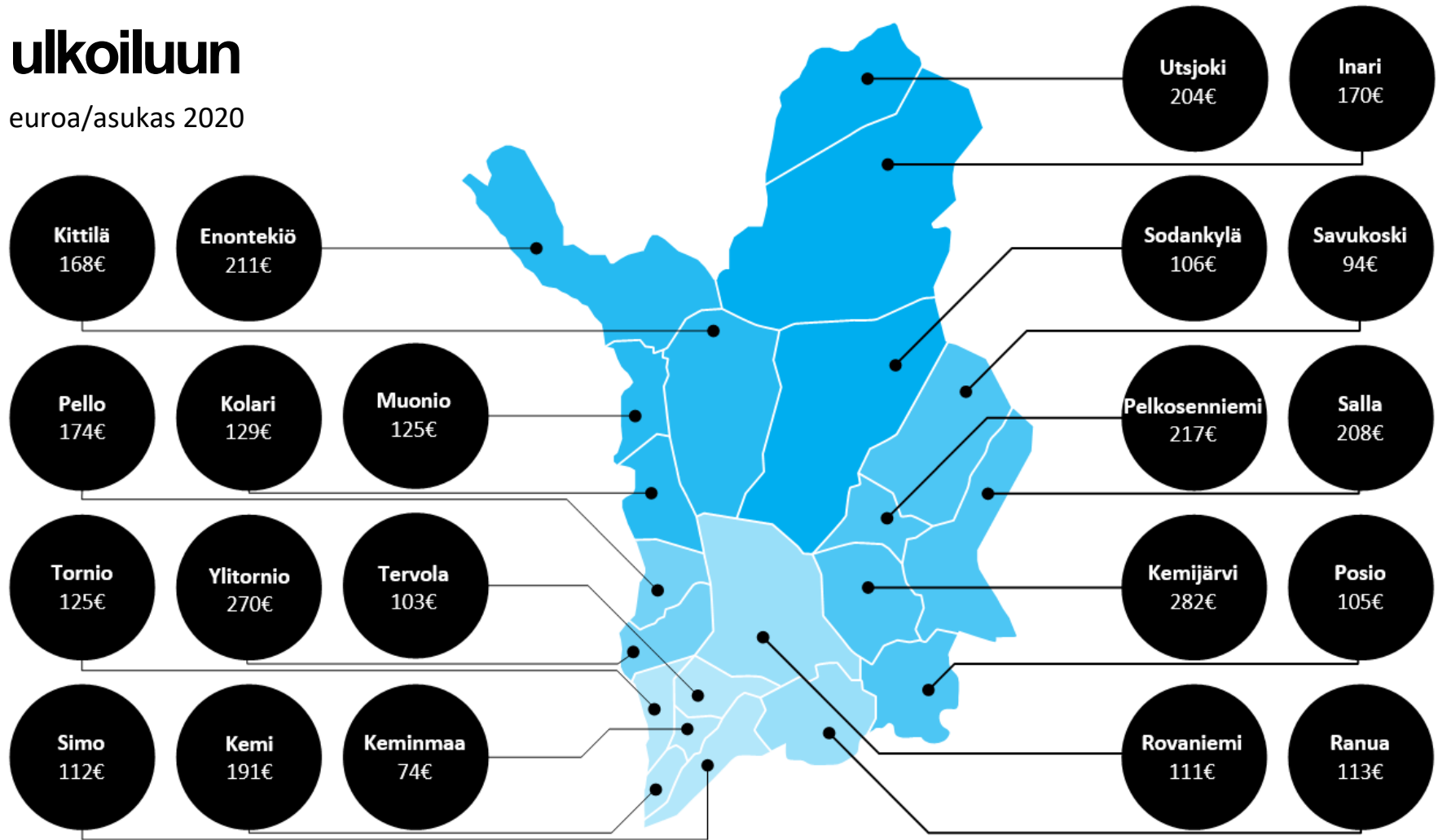
Liikunta-alan henkilöstön määrän kehitys Lapissa 2008-2020

¹Lähde: Tilastokeskus 2020. Laskelmassa on mukana Huvi- ja urheiluveneiden rakentaminen, Urheiluvälineiden valmistus, Urheilualan tukkukauppa, Urheiluvälineiden ja polkupyörien vähittäiskauppa, Vapaa-ajan ja urheiluvälineiden vuokraus ja leasing, Urheilu- ja liikuntakoulutus, Fysioterapia, Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut, Urheilulaitosten toiminta, Urheiluseurojen toiminta, Kuntokeskukset, Muu urheilutoiminta, Hiihto- ja laskettelukeskukset

Lapin kuntien panostus liikuntaan ja ulkoiluun

euroa/asukas 2020

LAPLAND
Above Ordinary

Strategiat ja ohjelmat

Lappi-sopimus 2022-2025

Lappi-sopimuksessa liikunta tunnustetaan osana lappilaisten fyysistä, sosiaalista ja henkistä hyvinvointia. Liikuntapalvelut ja –infrastrukturi, luonto sekä kulttuuriympäristö tukevat lappilaisten hyvinvointia ja kuntien vetovoimaa. Lappi-sopimus on lakisääteinen strategia, joka ohjaa maakunnan kehittämistä ja edunvalvontaa. Se myös ohjaa EU:n rakennerahastovarojen käyttöä Lapissa.

Lapin älykkään erikoistumisen ohjelma*

Liikunta on tunnustettu Lapin älykkään erikoistumisen ohjelmassa uutena nousevana alana.

Liikunnalla ja matkailulla on vahva yhteys ja alat täydentävät ja tukevat toisiaan. Lapin älykkään erikoistumisen ohjelma on EU:n vaatima asiakirja, jossa tunnustetaan alueelliset vahvuudet ja voimavarat ja joka ohjaa rakennerahastovarojen käyttöä.

**Smart specialisation strategy, S3*

Ohjelmakaudella 2014-2020 lappilaista liikunnan ja urheilun kehittämistä rahoitettiin rakennerahasto-ohjelmista noin 6,3 miljoonalla eurolla.

Lapin hyvinvointiohjelma

Lapin hyvinvointiohjelma painottaa ennaltaehkäisyä ja hyvinvoinnin laaja-alaista edistämistä monialaisella yhteistyöllä. Liikunta on osa lappilaisten hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja. Lapin hyvinvointiohjelma on Lappi-sopimuksen alaohjelma, joka ohjaa osaltaan maakunnallista hyvinvointityötä ja sen kehittämistä ja rahoitusta.

Lapin liikuntastrategia

Lapin liikuntastrategiassa on kolme tavoitekokonaisuutta: 1) yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen, 2) liikunnasta elinvoimaa ja 3) kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen. Strategian tavoitteena on nostaa Lappi liikunnan ja urheilun kokonaisvaltaisen edistämisen huippumaakunnaksi. Lapin liikuntastrategian on laatinut Lapin Liikunta ry yhdessä sidosryhmien kanssa.

Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus Rovaniemen kaupungin ja valtion välillä 2021-2027

Ekosysteemisopimuksen yhtenä tavoitteena on liikunta- ja urheilutoiminnan uudet tuotteet ja palvelut. Ekosysteemisopimus tukee innovaatiovetoista kasvua, elinvoimaa, työllisyyttä ja kansainvälistymistä sekä Rovaniemen kaupunkistrategian, Lapin korkeakoulukonsernin strategian ja Lapin älykkään erikoistumisen strategian toteuttamista.

LAPIN LIITTO

Inno4Sports
Interreg Europe

